

MERDEKA

Nr 66 - november 2015

ÖSTTIMOR

Information

---

500 år!

Efter att ett konkordat mellan Vatikanen och Östtimor undertecknades den 14 augusti firade kardinal Pietro Parolin en mässa i Tasitolu utanför Dili till minnet av 500-årsdagen av områdets kristnande, d.v.s. de första portugisernas landstigning på Timor.

Konkordatet, som syftar till att skapa ett juridiskt ramverk för relationen mellan Vatikanen och Östtimor, har förhandlats sedan 2006 enligt Östtimors premiärminister Rui Maria de Araujo. Han säger också att Östtimor är ett av världens mest katolska länder och att katolicismen och det portugisiska språket skapat den nationella identiteten. Konkordatet ger den katolska kyrkan en rad förmåner. Konkordaten går tillbaka ända till 1107, när det första konkordatet med Henrik I av England undertecknades. Ett antal konkordat slutna efter det första världskriget gav dem dåligt rykte och under en lång tid fram till 1993 slöts inga nya. Då slöts ett med Polen. I Östtimor kompliceras den katolska kyrkans roll av dess hållning till skyddat sex eftersom det finns en växande oro för HIV/AIDS i den unga staten.

Vatikanen har länge betraktats som en av landets närmaste diplomatiska vänner. Under den indonesiska ockupationen 1975-1999 utsåg Vatikanen biskopar i Östtimor, som inte var med i Indonesiens biskopskonferens. Vatikanen är också ett av de 17 territorier i

vilka Östtimor har en ambassad.

Kardinalen påminde om den långa kampen för självständighet från Indonesien och sade: "Jag vet vilka stora uppoffringar som gjordes under den tiden, uppoffringar som kan förklaras med er tro, som under denna långa tid har gett er en särskild identitet som ett folk."

Bakgrund

"Detta anger platsen för portugisernas landstigning den 29 augusti 1515" är den enkla inskriptionen på ett litet, slitet stenmonument på stranden i Lifau i Oecusse, den östtimoresiska enklaven i indonesiska Västtimor. Till Oecusse kommer man från Dili sjövägen med en färja som behöver 10 timmar för resan. De första portugisernas namn är inte kända, men förmodligen kom de för sandelträets och binas skull. Sandelträ brinner väldoftande och bina ger bivax till ljus. De två varorna gav på 1500-talet stora vinster.

Vi vet inte mycket om portugisernas första tid på Timor. Men vi vet att de trots monumentet inte upprättade någon fast bosättning. De försökte styra med hjälp av lokala kungar, *liurai*, och opportunisterna, *topasses*, som härstammade från européer. 1769 "retirerade" den lilla portugisiska administrationen västerut från Lifau och grundade den nya staden Dili.

Källor: UCA News, 2015-08-06
Catholic World News, 2015-08-18

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Innehåll

500 år	1
Redaktören har ordet	2
Human Rights Watch skriver till Indonesiens nya ÖB	3
Varför fira Indonesiens självständighet medan förtryck pågår?	4
Ekonomi förbisedd i Aceh sedan fredsavtalet 2005	4
Västpapua får observatörsstatus i regional organisation	5
50-årsminnet av att militären tog över statsmakten i Indonesien	5
José Ramos Horta: Västpapua tillhör tveklöst Indonesien	6
Indonesiens presidents arbetsbesök i östra Indonesien	6
Ramos-Horta föreläste i Uppsala	8

Redaktören har ordet

Årets fjärde nummer av Merdeka domineras av nyheter om Indonesien och Västpapua. Vi uppmärksammar att det i år är 50 år sedan militären ledd av general Suharto tog makten i Indonesien. Maktövertagandet blev mycket blodigt, eftersom kommunistpartiet fick skulden för mordet på sex högt uppsatta generaler. Därför mördades enligt uppskattningar 0,5-3 miljoner människor 1965-1966. Händelserna har aldrig blivit ordentligt utredda, varför de fortfarande starkt påverkar landets politik. Ett brev från Human Rights Watch till Indonesiens ÖB visar att det återstår mycket att göra i frågan. Även om president Joko Widodo ("Jokowi") i år har besökt Västpapua finns det mycket litet som tyder på att situationen i området har förändrats. Artiklarna om Östtimor handlar om 500-årsminnet av portugisernas ankomst till Oecusse i Västtimor och om fredspristagaren José Ramos-Hortas föreläsning i Uppsala den 3 november.

Gabriel Jonsson

Merdeka & ÖsttimorInformation**Ansvarig utgivare:**

Gabriel Jonsson

Redaktör:

Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:

Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:

Östtimorkommittén

Adresser:

Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén

c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:

Ågrenshuset Produktion AB

ISSN Nr: 1402-2559

Lösnummer 20 kronor

Östtimorkommittén
Wiboms v 12, 2 tr, c/o Pollák
171 60 SOLNA, tel 08-27 24 27
pren@osttimorkommitten.se

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

B 2015-11-19

Human Rights Watch skriver till Indonesiens nya ÖB

Human Rights Watch (HRW) gratulerade den tredje augusti i ett brev Gatot Nurmantyo till utnämningen som ny ÖB och uppmanar honom att agera för att skydda och främja mänskliga rättigheter (MR) i Indonesien samt stödja arméns initiativ som kan vara till hjälp i arbetet. HRW framför fem rekommendationer i syfte att förhindra MR-brott av säkerhetsstyrkorna och för att skyndsamt och opartiskt undersöka påstådda övergrepp av militären samt att på ett lämpligt sätt åtala de involverade i överträdelserna: avskaffa oskuldstestet, ge utländska medier tillträde till Västpapua, åtala de inblandade i MR-brott, tillåta civila åtal av arméns MR-övergrepp och stödja regeringens undersökningar av tidigare MR-överträdelser.

Det obligatoriska oskuldstestet för kvinnor inom militären och blivande hustrur till officerare bryter mot förbudet mot grym, omänsklig och förnedrande behandling i internationell MR-lagstiftning (se Merdeka, nr. 64 om kvinnliga poliser). Inom militären har testet utförts längre än bland poliser. Oskuldstest är en form av våld och är förknippat med vanheder. World Health Organization (WHO) förklarade 2014 att testet saknar vetenskaplig grund. Alla elva kvinnor som HRW hade intervjuat betraktade det som smärtsamt, pinsamt och traumatiskt. De svarade att de enda som klarade sig undan var de med kontakter med mäktiga krafter i samhället och de som mutade läkarna.

Tillträde till Västpapua har under decennier begränsats och besök har bara tillåtits efter särskilda tillstånd som sällan beviljats. Journalister har med sig bevakare som strikt kontrollerar deras arbete. Begränsningarna motiveras med säkerhetsföreskrifter p.g.a. den pågående konflikten i området. President Joko Widodos tillkännagivande till en grupp utländska journalister den 9 maj i år att restriktionerna skulle hävas har inte genomförts.

I september 2013 dömde en militärdomstol i Yogyakarta 12 medlemmar av specialstyrkorna Kopassus till fängelsestraff på mellan 140 dagar och elva år. De hade mördat fyra fångar i ett fängelse i mars samma år. Domarna, som sträckte sig från underlåtelse att varna överordnade om sammansvärjningen till uppsåtliga mord, var betydelsefulla genom att de bröt mot mönstret att bevilja officerare straffrihet för MR-övergrepp. Straffen för de tre som var mest inblandade stod dock inte i paritet till allvaret i brottet. Uppsåtliga mord ger maximalt livstids fängelse, något som i praktiken motsvarar 20 år. Straffriheten för officerare består alltså: inga officerare har arresterats för ihjälskjutningarna av fem fredliga demonstranter i

området Paniai i Papua den 8 december 2014.

Indonesiens militära domstolar saknar den transparens, självständighet och opartiskhet som krävs för att på ett lämpligt och rättvist sätt undersöka och åtala allvarliga MR-brott. Militären kan med få undantag ej ställas inför rätta i civila domstolar. Militären kan endast åtalas genom Military Penal Code och den allmänna Criminal Code medan civila kan åtalas i enlighet med flera lagar som ligger utanför den senare. År 2000 instiftades Law on Human Rights Court, vilken möjliggör åtal i människorättsdomstolar mot militärer som begått grova MR-övergrepp, men lagen omfattar nu endast folkmord och brott mot mänskligheten. När FN genomförde sin undersökning av MR-förhållandena i Indonesien 2007 och 2012, åtog sig regeringen att reformera de militära domstolarna men de utlovade förändringarna, däribland att inkludera tortyr som ett åtalsbart brott, har ej implementerats. Även om Armed Forces Law från 2004 innebär att de militära domstolarna är underordnade högsta domstolen, kontrollerar militären i praktiken deras arbete. Att ge civila domstolar rätt att åtala officerare som gjort sig skyldiga till övergrepp mot civila vore ett betydelsefullt steg för att få slut på straffriheten.

Från oktober 1965 till 1966 mördade soldater och lokala miliser med militärens medgivande minst en halv miljon människor som ansågs ha varit kommunister. Under 50 års tid har Indonesiens regering rättfärdigat massakrerna som ett nödvändigt försvar mot kommunister. Man hävdar att kommunisterna försökte utföra en kupp genom att mörda sex armégeneraler den 30 september 1965 som ett led i försöken att upprätta ett kommunistiskt Indonesien. Händelserna var länge tabubelagda, men en debatt har kommit i gång sedan 2012 mycket tack vare filmerna "The Act of Killing" och "The Look of Silence". Den 22 maj i år meddelade riksåklagaren att regeringen ska upprätta en försoningskommission för att undersöka både massmorden 1965-1966 och senare MR-överträdelser. HRW uppmanar därför Nurmantyo att samarbeta med regeringen för att få fram vilka som begick övergreppen i syfte att skapa rättvisa såväl för offren som för deras familjer.

Brad Adams
Asia Director
Human Rights Watch

Gabriel Jonsson

Källa: "HRW: Letter to Gen. Nurmantyo," East Timor and Indonesia Action Network (ETAN), fbp@igcorg, 2015-08-14

Varför fira Indonesiens självständighet medan förtryck pågår?

Denna månad har det gått 70 år sedan Indonesien förklarade sig självständigt från det holländska kolonialstyret. En av de frågor som landet uppmärksammats mest för under senare år är folkmordet 1965 p.g.a. Filmregissören Joshua Oppenheimers dokumentärer "The Act of Killing" (se *Merdeka*, nr. 61) and "The Look of Silence." I den förra säger massmördarna att mordet begicks för landets skull och de hävdar än idag att brutaliteten var "tillåten." Med medgivande från makthavarna kan alltså brutala handlingar transformeras till något oskyldigt.

Även om demokrati innebär folkakt, ser de flesta människor upp till myndigheterna för att få bifall för sina handlingar. Regeringars och tjänstemäns ansvar för att implementera mänsklighet kan därför aldrig förbises, men Indonesiens regeringar har inte gjort mycket i detta avseende sedan illdåden begicks under 1960-talet. Varför har ingen i maktposition tagit på sig uppgiften att undersöka händelserna? De flesta sådana människor har inget särskilt intresse av att göra det. I "The Look of Killing" konfronterar Adi Rukun, vars äldre broder

mördades brutalt 1965, modigt de involverade. Han vill inte ta hämnd utan få dem att erkänna att de handlade fel. Istället erkänner massmördarna inte att de gjorde något fel utan skryter bara om att de utförde heroiska handlingar. Adi Rukun lever nu gömd: han var medveten om riskerna men ville få fram sanningen.

Varför skyddar myndigheterna inte honom medan de låter massmördarna gå vart de vill? Självständighetskampen var baserad på övertygelsen om alla människors lika rättigheter. Men vad innebär självständighetsfirandet när offren för 70 års grymheter fortfarande undertrycks?

Gabriel Jonsson

Källa: Soe Tjen Marching, "Why celebrate Indonesian independence while oppression persists," *Jakarta Globe*, <http://thejakartaglobe.berisatu.com/opinion/commentary-celebrate-indonesian-independence-opposition-persists>, 2015-08-10

Ekonomi förbisedd i Aceh sedan fredsavtalet 2005

Den förra chefen för Aceh Monitoring Mission (AMM), Pieter Feith, sade i samband med sitt besök i Aceh att områdets administration ej till fullo har kunnat utnyttja det omfattande stöd man har fått sedan ett fredsavtal inicks 2005. Därför är reintegrationsprocessen av före detta kombattanter och den ekonomiska utvecklingen i området stagnerande. Administrationen i Aceh och Jakarta har resurserna och pengarna som krävs för att genomföra det hårda arbete som krävs för att lösa reintegrationsprocessen. Feith lade skulden på administrationen i Aceh, eftersom någon plan för ekonomisk utveckling och för reintegrationsprocessen inte hade lagts fram. Utvecklingen hade saknat fokus och identifierbara prioriteringar under de gångna tio åren, trots att årets budget uppgår till 984 miljoner dollar.

Han föreslog att administrationen skulle undersöka hur den kan lägga fram en bättre plan för att höja välfärden och skapa arbetstillfällen för såväl före detta kombattanter från Rörelsen för ett fritt Aceh (GAM) som allmänheten. En god ekonomi är avgörande för att i grund och botten avsluta reintegrationsprocessen i och med att alla före detta GAM-soldater behöver ha en solid ekonomisk grund att stå på efter 30 år av konflikt. "Ekonomisk utveckling är nyckeln för att bevara freden

i Aceh."

Enligt Feith var centralregeringen långsam i sitt arbete med att lägga fram lagar för hur Aceh ska styras. Att nya rörelser hade bildats av före detta GAM-soldater, som den i östra delen av Aceh bildad av Din Minimi, var ett tecken på att det fortfarande fanns problem i reintegrationsarbetet. Medföljaren Juha Christensen, medlare i arbetet som ledde fram till Helsingforsavtalet 2005 som gjorde slut på konflikten i Aceh och rådgivare för AMM, sade att säkerhet och politisk stabilitet är mycket viktiga faktorer för investeringar. Han föreslog att de lokala myndigheterna först uppmanar lokalbefolkningen att investera innan den försöker attrahera investeringar från andra områden. Den stagnerande ekonomin uppges ha lett till att arbetsgivare upphört med sin verksamhet eftersom ekonomin har utvecklats så långsamt.

Gabriel Jonsson

Källa: Hotli Simanjuntak, "Economy neglected after decade of peace in Aceh," *The Jakarta Post*, <http://www.thejakartapost.com/news/2015/08/15/economy-neglected-after-decade-peace-aceh.html>, 2015-08-15

Västpapua får observatörsstatus i regional organisation

Under toppmötet som Melanesian Spearhead Group (MSG) höll i juni på Salomonöarna beviljade världslandet, Fiji, Papua Nya Guinea, Vanuatu och Nya Kaledoniens befrielsefront Front Liberation National Kanak Socialiste (FLNKS) observatörsstatus för United Liberation Movement for West Papua (ULMWP). Rörelsen representerar papuaner som bor utomlands. De närmaste grannarna försöker därmed skapa fred framöver i det omtvistade Västpapua, där hundratusentals människor beräknas ha dödats sedan Indonesien tog över området från kolonialmakten Nederländerna på 1960-talet.

Indonesien är observatör i MSG sedan 2011 och uppraderades till associerad medlem under toppmötet. Därmed är landets fem melanesiska provinser represen-

terade i MSG. Guvernörerna för de fem provinserna, som ligger i västra Papua, kommer att representera Indonesien vid kommande toppmöten. Att alla melanesier som bor i Indonesien kommer kunna delta i toppmöten framöver är betydelsefullt. För Västpapua innebär observatörsstatusen att området erhållit sitt första diplomatiska erkännande. Indonesien motsatte sig Västpapas ansökan om medlemskap, eftersom man menar att landet är den enda sanna representanten för områdets invånare.

Gabriel Jonsson

Källa: Stefan Armbruster, "Melanesia takes lead on future West Papuan peace," East Timor and Indonesia Action Network (ETAN), fbp@igc.org, 2015-06-27

50-årsminnet av att militären tog över statsmakten i Indonesien

För femtio år sedan den 30 september 1965 tog den indonesiska militären över statsmakten från den lagliga regeringen ledd av president Sukarno. Statskuppens ledare var armégeneral Muhammad Suharto. Det var en mycket blodig händelse i landets historia sedan dess självständighet blev erkänd av den holländska kolonialmakten och det internationella samfundet den 27 december 1949.

Offren för statskuppens massakrer 1965-1966 var inte bara medlemmar av det indonesiska kommunistpartiet och dess systerorganisationers medlemmar utan också andra såsom fackföreningsaktivister, arbetare och bönder som misstänktes vara vänsterorienterade. Det uppskattas att mer än en miljon människor mördades. Hundratusentals människor sattes i fängelser och koncentrationsläger i många år utan att ställas inför rätta i domstolar för att bevisa deras brott.

Ralph McGehee, som arbetade i CIA 1952-1977, skriver i sin artikel "The Indonesian Massacres and CIA" i tidningen *CovertAction* nr. 35, 1990, att enligt forskaren Kathy Kadane som interjuvade CIA-anställda och tjänstemän på State Department hade de bekräftat att det upprättats namnlistor på medlemmarna i Indonesiens kommunistparti som den indonesiska militären sedan fick tillgång till.

Den brittiske filosofen Bertrand Russel kallade massakrerna "The biggest crime in our century". Det har publicerats många böcker och även artiklar om händelserna i vetenskapliga tidskrifter. Under de senaste två

åren har det gjorts två dokumentärfilmer – "The Act of Killing" och "The Look of Silence" - av Joshua Oppenheimer. En av filmerna har visats i svensk TV.

Från mitten av 1970-talet började politiska fångar tack vare internationella påtryckningar från organisationer såsom Amnesty International, politiker, vanliga människor, akademiker etc. frigges från koncentrationsläger och fängelser. Ändå var de ute i samhället inte helt fria medborgare, eftersom de inte fick arbeta i statsförvaltningen och saknade rösträtt. Deras släktingar drabbades på samma sätt. Dessa människor fick inte tillbaka konfiskerad egendom.

Man har försökt förmå den indonesiska staten att rätta till sitt mörka och blodiga förflutna genom erkänna sina övergrepp och be om förlåtelse till dem som fallit offer för våldsvågen 1965-1966, men utan resultat. Det beror på att det finns starka krafter i landet såsom militären, muslimska prästerskapet och muslimska organisationer som motsatt sig försöken samt politisk ovilja inom samhällets härskande elit.

Kanske kan man hoppas att med anledning av 50-årsminnet av det brutala politiska våldet, som orsakade miljoner människors död och enorma tragedier för många andra som fortfarande är vid liv, den nuvarande regimen ska ta steget fullt ut genom att officiellt be om förlåtelse till de drabbade och att en gång för alla avsluta detta mörka och grymma kapitel i Indonesiens historia.

Hendrik Amahorseja

José Ramos Horta: Västpapua tillhör tveklöst Indonesien

Östtimors president 2007-2012 José Ramos Horta, som nu leder FN:s fredsbevarande insats i Guinea-Bissau, sade i en intervju med Australiens ABC att befrielsekampen för ett självständigt Västpapua inte kommer lyckas under den tid som president Joko 'Jokowi' Widodo styr Indonesien. "Om någon ska kunna möta utmaningarna och problemen i Västpapua, så är det president Widodo." Intervjun ägde rum efter incidenten den 17 juli då 200 människor, varav enligt uppgift de flesta var papuaner och kristna, kastade stenar på en moské i området Tolikara och senare brände byggnaden efter att de hade förstört ett antal närbelägna kiosker. Under denna tid ägde högtiden Eid al-Fitr rum och en muslimsk församling bad medan incidenten inträffade. Enligt indonesisk säkerhetspersonal förelåg ingen utländsk inblandning i upplöppen.

Horta sade att han skulle uppmanna eliten i Västpapua att "ta tillfället i akt med den nye presidenten för att

finna den bästa möjliga lösningen mellan Jakarta och Västpapua." Några detaljer gick han dock ej in på. Horta sade vidare att Papua "tveklöst är en del av Indonesien" och att han därför inte vill förespråka ett självständigt Västpapua. Han sade också: "Lösningar för att göra livet bättre för papuaner, som skulle innebära ett slut på alla människorättsövergrepp samt ekonomisk och social exkludering för västpapuaner, måste uppnås inom ramen för indonesisk överhöghet."

Gabriel Jonsson

Källa: Leo Jegho, "East Timor's Leader Ramos Horta: West Papua is "Very Much Part of Indonesia," <http://www.globalindonesianvoices.com/21730/east-timors-leader-ramos-horta-west-papua-is-very-much-part-of-indonesia>, 2015-07-24.

Indonesiens presidents arbetsbesök i östra Indonesien

Midnatt den 6 maj flög Indonesiens president Joko Widodo, eller Jokowi som folk brukar kalla honom, från huvudstaden Jakarta för att göra ett fem dagars arbetsbesök i östra Indonesien och sedan åka till Papua Nya Guinea (PNG). Han hade sin fru och några ministrar med sig i sin delegation.

Provinserna Moluckerna, norra Moluckerna och två provinser i Västpapua besöktes. För inte länge sedan delades Västpapua i två provinser, Papua Barat och Papua. Även Moluckerna var tidigare en provins, men den gjordes till två provinser i slutet av 1990-talet. Anledningen till delningen är enligt regeringen i Jakarta att underlätta administrationen och påskynda utvecklingen. Man kan dra slutsatser av hur utvecklingen där hittills har varit från folkräkningen 2010 som visar att de två provinserna tillhör de tio fattigaste provinserna i Indonesien.

Ambon

Den 7 maj på morgonen landade Jokowi och hans delegation i Moluckernas huvudstad Ambon. Efter ankomsten deltog de i konferensen för Indonesiens städer. Jokowi invigde konferensen. I sitt tal sade han att det finns 100 miljarder rupier (7,6 miljarder USA-dollar) för 98 städer. Pengarna är till för att bygga ut infrastruktur anpassad till lokala behov.

Efter konferensen åkte de till ön Buru som ligger väster om ön Ambon. Han mottogs av lokalbefolkningen med javanesisk gamelangmusik, eftersom de flesta i

publiken var från Java. De kom till Buru som transmigranter och är bönder. De odlar särskilt ris. Risodlingarna på ön Buru omfattar 1.000 hektar. Enligt Jokowi finns det 10.000 hektar mer att odla ris på och Buru kan bli centrum för Moluckernas risodling.

Från Buru åkte delegationen till norra Moluckernas huvudstad Ternate. Innan besöket ägde rum hade den regionala militära befälhavaren för regemente 152, Arif Fadillah, varnat befolkningen att om det blir demonstrationer i samband med presidentens besök kommer han inte tveka att vidta kraftfulla åtgärder.

Det har alltid varit stor bevakning kring Indonesiens president när han besöker östra Indonesien. Den här gången bestod säkerhetsbevakningen av 3.400 soldater, 2.600 poliser och 12 prickskytteteam, fem helikoptrar samt tre örlogsfartyg.

Ternate

Under besöket lade presidenten den första stenen till en moské och en kyrka som ska byggas i staden Sofifi, som ligger på provinsens största ö Halmahera. Sofifi planeras bli provinsens huvudstad. I Ternate deklarerade Jokowi att norra Moluckerna är centrum för fisket i Indonesien.

Manokwari

Från Ternate åkte Jokowi och delegationen till Manok-

wari. Det var andra gången Jokowi besökte Västpapua. Första gången var i december 2014. Trots varningar från myndigheterna till allmänheten att inte demonstrera eller uttrycka sitt motstånd mot besöket och hård säkerhetsbevakning visades ändå områdets flagga Morgonstjärnan vid Jokowi's ankomst. Han kom dit för att inviga en optisk fiberkabel som förbinder över åtta provinser och 34 distrikt i östra Indonesien, bl.a. norra Sulawesi, sydvästra Sulawesi, norra Moluckerna, södra Moluckerna, östra Nusa Tenggara, Papua Barat och Papua. Den är ungefär 8.722 km lång.

Jayapura

Den 8 maj reste Jokowi till Jayapura som är Papuas huvudstad. Säkerhetsbevakningen var lika hård där som i de andra städer han besökte. Vid ankomsten till Sentani gick han omedelbart till marknaden Praha. Dagen efter besökte presidenten marknaden Hamadi. Sedan invigde han en bro i Holtekamp och lade den första stenen för att bygga ett stadion för nationella idrottsevenemang, som ska hållas 2020. Dessutom invigde han en optisk fiberkabel.

Politiska fångar

I Jayapura benådade han fem politiska fångar som var anklagade för att ha stormat militära vapenförråd. De hade suttit fängslade i många år. För närvarande finns det 45 politiska fångar i Västpapua. Det sägs att Jokowi skulle vilja benåda fler politiska fångar men de vägrade att bli benådade utan ville ha amnesti. De fångar som har blivit benådade uttryckte tillsammans med de andra som sitter kvar i fängelse solidaritet för RMS (Republiken Syd Moluckerna) och krävde amnesti för politiska fångar. Det finns ett tiotal politiska fångar med anknytning till RMS som sitter inspärrade i Ambon och andra platser i Indonesien, t.ex. på öar i Nusakembangan som ligger söder om Java. De flesta fångarna har dömts till i genomsnitt 20-åriga fängelsestraff för att ha deltagit i demonstrationer för RMS eller ha hissat RMS-flaggan.

Några uttalanden av Jokowi

När fångarna frigavs sade Jokowi att de ska glömma bort vad som har hänt. Detta uttalande väckte stark kritik mot presidenten inte bara från fångarna utan också från organisationer som kämpar för mänskliga rättigheter i Västpapua och Indonesien.

Han också sade att nu det är fritt för utländska journalister att besöka Västpapua utan problem. Överbefälhavaren och regeringsministrar sade därefter bl.a. att utländska journalister måste ha eskort och inte kan åka vart de vill. Efter Jokowi's deklaration har inga utländska journalister fått tillstånd att besöka Västpapua och rapportera därifrån. Alla politiska fångar torteras och några har blivit invalidiserade för livet.

Transmigration

Begreppet ”transmigration” syftar på förflyttning av folk från överbefolkade provinser till andra områden med liten befolkning som bor på en relativt stor yta. In-

donesiens befolkning är ungefär 250 miljoner. En mycket tätbefolkad ö är Java. En jämförelse av befolkningsstorleken på Java och Västpapua visar att Java har 60 % av Indonesiens befolkning boende på en areal motsvarande 6% av hela landytan. Västpapua däremot har 1,5 % av Indonesiens invånare bosatta på en areal som utgör 21 % av Indonesiens yta. Transmigrationspolitiken har förts i tiotal år genom att flytta människor från väst till öst, från Java till Västpapua. Den ständiga strömmen av transmigranter i stor skala har lett till att västpapuaner blivit mer och marginaliserade i sitt eget land. Därför kräver de att regimen i Jakarta slutar skicka transmigranter till Västpapua. Under sitt besök lovade Jokowi ta upp saken, men kanske det är lättare att säga än att implementera. En av orsakerna är att hans minister för landsbygdsutveckling och transmigration, Marwan Jafar, sagt att Merauke är ett paradiset för transmigration.

Merauke

Merauke är den största staden i södra Papua med ungefär 230.000 invånare. Javaneserna är ganska många i staden, kanske är de i majoritet. De flyttade eller förflyttades dit efter att Indonesien tog över administrationen av Västpapua från den nederländska kolonialmakten på 1960-talet.

Merauke ligger på plan mark och är omringat av sumpmark. Det finns en stor flod som heter Digul. Sådana geografiska och topografiska förhållanden är förmodligen lämpliga för risodling. *The Jakarta Post* skrev den 19 november 2008 att Bin Laden Groups var klar med en förstudie av området och ville investera 3,3 miljarder dollar inom jordbruket, särskilt för att odla ris. Arealen för risodling är 500.000 hektar. Enligt den dåvarande jordbruksministern, Anton Apriyanto, ville Bin Laden Group helst investera i Indonesien därför att där finns mark och mycket arbetskraft. Han tillade att Bin Laden Groups mål är att den ska bli matleverantör till den muslimska organisationens medlemsländer. Mellanöstern har begränsad jordbruksmark men befolkningen växer. Regionen behöver mat för befolkningen som den inte själv kan odla.

Jokowi åkte från Jayapura till Merauke med militärflygplanet Hercules C130. Besökets syfte var att ordna fram 1,2 miljoner hektar mark, som ägs av lokala papuaner med traditionella rättigheter till marken, men som regeringen vill förvandla till risodlingsareal. Planen är att risodlingsarealen ska bli 4,6 miljoner hektar 2020. Markkonfiskeringen gör livet svårare för papuanerna och väcker motstånd. Jokowi besökte också Merauke på inbjudan av företagaren Arifin Ponigoro, VD för Medco Group, för att delta i risskördefesten. Medco Group har 240 hektar odlingsmark. Det sägs att regeringen vill göra Merauke till landets huvudområde för risodling. Mer information på indonesiska och engelska om ris- och palmoljaodling i Västpapua finner man på <https://awasmiffee.potager.org/?p=650&lang=id>. Från Merauke åkte Jokowi och delegationen till Papua Nya Guinea.

Hendrik Amahorseja

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

B

Porto betalt

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Ramos-Horta föreläste i Uppsala

José Ramos-Horta, tidigare president, premiär- och utrikesminister i Östtimor samt mottagare av Nobels fredspris 1996, var inbjuden att den 3 november i Uppsala hålla Dag Hammarskjöld-föreläsningen 2015.

Föreläsningen som arrangerades av Dag Hammarskjöld-fonden tillsammans med Uppsala universitet hölls i universitetets stora aula. Ramos-Horta presenterades av professor Peter Wallensteen, som var en av dem som arrangerade mötena mellan Ramos-Horta och Indonesien 1997 i den indonesiska ockupationens slutskede.

Kronprinsessan Victoria hedrade också Ramos-Horta och Dag Hammarskjöld-fonden med sin närvaro i den nästan fullsatta aulan.

Ramos-Horta fick även ta emot Dag Hammarskjöld-medaljen.

I sin föreläsning berättade Ramos-Horta lite om sin fattiga barndom i Östtimor, om president Fords och Kissingers klartecken för Indonesiens invasion 1975, "vårt folk offrades i Guds och antikommunismens namn", men ägnade huvuddelen åt den rapport om FN:s fredsbevarande operationer, som han är medförfattare till. Bland annat jämförde han kostnaden för dessa med kostnaderna för att rädda banker under finanskrisen 2008. Rapporten innehåller en hel del kritik av FN bland annat för byråkrati.

Du kan läsa mer på José Ramos-Hortas egen webbplats, <http://ramoshorta.com/>, där hela föreläsningen finns (på engelska).

Tommy Pollák

Stöd människorna i Västpapua och Östtimor! Bli medlem i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén.

Sätt in medlemsavgiften, 150 respektive 200 kronor, på plusgirokonto 4 19 12 84-1 respektive 1 81 92-5.

Du kan också stödja kvinnor och barn i Östtimor genom ett bidrag till den av Kirsti Sword Gusmão grundade stiftelsen Alola Foundation med representation i Australien. Läs mer på internet <http://www.alolafoundation.org>.
